

DOKUMENTOWANIE ZŁÓŻ KOPALIN WEDŁUG PROJEKTU ZMIAN PRAWA GEOLOGICZNEGO I GÓRNICZEGO (MINISTRA ŚRODOWISKA Z 15.02.2013 r.)

DOCUMENTING MINERAL DEPOSITS ACCORDING TO THE DRAFT AMENDMENT TO THE GEOLOGICAL AND MINING LAW (THE MINISTRY OF ENVIRONMENT OF 15.03.2013)

Jan A. Stefanowicz – Kancelaria Juris Sp. z o.o., Warszawa

W artykule dokonano krytycznej prezentacji projektowanej zmiany prawa geologicznego i górniczego dla potrzeb uregulowania eksploracji i eksploatacji węglowodorów ze szczególnym omówieniem tych regulacji od strony dokumentowania złóż węglowodorów. Przedstawiono skutki nowego ujęcia fazy rozpoznawczej i wyodrębnienia oraz deregulacji poszukiwania węglowodorów. Omówiono także nowe instytucje dokumentacji badań geofizycznych koncesji rozpoznawczo-wydobywczej, decyzji inwestycyjnej oraz właśnie nowego typu dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej złoża węglowodorów. Jednocześnie zaprezentowano krytyczne uwagi i zastrzeżenia do tych projektów, przedstawione w toku konsultacji.

Słowa kluczowe: dokumentacja geologiczno – inwestycyjna, faza poszukiwania, faza rozpoznawania, dokumentacja badań geofizycznych, dokumentowanie złóż węglowodorów

The Article is the critical presentation of the geological and mining law changes proposed to regulate the exploration and exploitation of hydrocarbons with a special discussion of these adjustments from the documentation of hydrocarbon. The Author presents the new effects shots of the exploratory phase and extract and the deregulation of hydrocarbon exploration. In addition, shows the new documentation institutions geophysical reconnaissance concessions-mining, investment decision and a new type of geological documentation hydrocarbon deposits investment. The Author presented also criticisms and objections to these projects, presented in the course of the legislative consultations.

Key words: documentation of geological prospecting, exploration and appraisal phase, geophysical research documenttion, documenting the hydrocarbon

Wstęp

W zakresie rozpoznawania i sporządzania dokumentacji geologicznych projektowane zmiany GIG według dokumentu projektu ustawy o zmianie ustawy prawo geologiczne i górnicze z dnia 15.02.2013r. są znaczne ilościowo, a także istotne jakościowo.

Proponuje się zmianę art. 6 ust. 1 przez dodanie m.in. pkt 1c), art. 15 ust. 1, art. 25 ust.1, art. 31 ust. 1 pkt 1. Dodanie art. 49p ust. 1, 49r, 49v, 49x, 82a, zmianę art. 88 ust.2 pkt 1. Dodanie art. 88a, art.92 dodanie pkt 5), art. 93 dodanie ust. 6a, art. 94 dodanie ust. 1a, oraz dodanie art. 97a.

Zmiany te obejmują co do zasady takie zagadnienia jak:

- włączenie, (objęcie) fazy rozpoznawania złóż węglowodorów do zakresu działalności objętej nową koncesją na rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów ze złóż,
- wprowadzenie nowego typu dokumentacji (nowego rodzaju) w postaci dokumentacji geologiczno – inwestycyj-

nej złoża węglowodorów i regulacji co do jej treści oraz procedowania tej dokumentacji,

- przywrócenie ustawowo instytucji i konieczności planowania kategorii rozpoznania złoża,
- wprowadzenie jednej koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż oraz i regulacji tzw. „fazy rozpoznawania” odrębnym przepisem oraz wprowadzenie instytucji decyzji inwestycyjnej,
- wprowadzenie odrębnej regulacji wykonywania robót geologicznych w celu rozpoznawania złóż węglowodorów,
- wprowadzenie tzw. innej dokumentacji geologicznej z wykonywania badań geofizycznych dotyczących węglowodorów.

Konieczne jest tu dla naświetlenia zmian w dokumentowaniu złóż, przedstawienie istotniejszych zmian w przedstawionym wyżej zakresie, pamiętając o tym, że część zmian wynika nie z treści konkretnego przepisu, a z norm, które trzeba wyinterpretować, a contrario lub przez wykładnię systemową.

Faza rozpoznawania

Omawiając propozycje nowych regulacji według powyższej systematyki należy zacząć od przeprowadzanego wydzielenia fazy rozpoznawania w dwu znaczeniach. Po pierwsze samo rozpoznawanie ma być jedną z faz objętych koncesją nowego typu na rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów ze złóż i po drugie rozpoznawanie oddziela się od poszukiwania w takim znaczeniu prawnym, iż poszukiwanie, nazywane tu badaniami geologicznymi dotyczącymi węglowodorów, nie będzie reglamentowane. Dla tego celu dokonuje się zmian w słowniczku i wprowadza m.in. przedstawiane poniżej nowe przepisy.

Wprowadza się nowe pojęcie ustawowe „faz” w procesie eksploracji i eksploatacji dla węglowodorów. Proponuje się zmianę art. 6 ust 1 przez dodanie m.in. punktu 1b stanowiącego, że „fazą rozpoznawania - jest wykonywanie koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż w okresie od dnia udzielenia koncesji do dnia zatwierdzenia dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej, albo w innej dokumentacji (patrz niżej komentarz w pkt 6. do art. 92 pkt 5). Regulując tę fazę projektowany w nowym rozdziale wprowadza się art. 49r, który będzie stanowił, że faza rozpoznawania w koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż nie może trwać dłużej niż 5 lat, a w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych w szczególności warunkami geologicznymi i racjonalną gospodarką złożem, faza rozpoznawania może zostać przedłużona na wniosek przedsiębiorcy. Warunkiem przedłużenia ma być terminowe wykonywanie działalności zgodnie z warunkami koncesji, w tym w szczególności z terminową realizacją obowiązków wskazanych w harmonogramie. Organ koncesyjny będzie mógł odmówić przedłużenia fazy rozpoznawania w przypadku, gdy przedsiębiorca będzie realizował obowiązki określone w koncesji z naruszeniem harmonogramu, a jedynie ma to nie dotyczyć przypadków, gdy naruszenie wynika z siły wyższej. **Proponuje się ponadto w art. 92 dodanie pkt 5)** stanowiącego, że inną dokumentacją geologiczną ma być obejmowane wykonywanie badań geofizycznych dotyczących węglowodorów. Jest to regulacja dla dokumentowania wyników wyraźnie wyodrębnionych prac, które są tylko częścią prac poszukiwawczych.

Propozycje te budzą zaniepokojenie z kilku powodów. Po pierwsze następuje deregulacja poszukiwań złóż węglowodorów, tu nazwana „badaniami geofizycznymi dotyczącymi węglowodorów”, dla których ma się sporządzać inną dokumentację geologiczną. Mają one być wykonywane jedynie po dokonaniu „zgłoszenia do organu”. Co tu istotne wobec odstąpienia w nowym prawie od sporządzania projektów prac geologicznych i nie przywrócenia tej instytucji dla fazy poszukiwań przy węglowodorach, a także co jest tu bardzo ważne, rezygnacja przez Państwo z zawierania umów na użytkowanie górnicze dla takich badań poszukiwawczych, powoduje to, że Skarb Państwa wyzbywa się zarówno możliwości regulowania uprawnień i obowiązków przedsiębiorcy jak i nadzoru w tym zakresie. Co więcej pozyskiwanie danych geologicznych, informacji geologicznej w tej fazie będzie dyskrecjonalne i poza końcową dokumentacją, o ile taka będzie sporządzona,

Skarb Państwa nie będzie mógł pozyskiwać na bieżąco takich danych i informacji. Nadto przy braku norm kolizyjnych wolność poszukiwania bez prawa do użytkowania górniczego oznacza, że poszukiwania te będą mogły odbywać się na terenach objętych koncesjami i umowami użytkowania innych koncesjonariuszy.

Drugim osobnym zagadnieniem, związanym z tym oddzieleniem fazy rozpoznawania, jest uczynienie fazy rozpoznawania pierwszym etapem realizacji koncesji rozpoznawczo-wydobywczej co rodzi w świetle projektów wiele wątpliwości. Można tu przywołać m.in. już wyrażone opinie w procesie konsultacji projektu ustawy. Przede wszystkim **Rządowe Centrum Legislacji** podnosi m.in. , że¹ z projektowanych w art. 21 ust. 1 pkt 1 PGG zmian wynika, że działalność w zakresie poszukiwania węglowodorów nie będzie koncesjonowana. Natomiast w zmienianym art. 24 ust. 1 pkt 1 Pgg mimo wszystko wskazuje się czego nie musi zawierać wniosek o udzielenie koncesji na poszukiwanie węglowodorów ze złóż. **Ernst & Young** w konsultacjach projektu w swoich uwagach zgłasza, że m.in.² Należy ponadto podkreślić, iż w oparciu o doświadczenia międzynarodowe, zniesienie koncesjonowania działalności poszukiwawczej jest rozwiązaniem niespotykanym i nie znajduje potwierdzenia w praktyce międzynarodowej. Jedynie w Norwegii, która posiada ogromne udokumentowane zasoby i prowadzi działalność wyłącznie na morzu, stosowane jest rozwiązanie o zbliżonym charakterze, jednakże: Norweski rynek upstream znajduje się na zupełnie innym etapie rozwoju niż w Polsce (zasoby węglowodorów konwencjonalnych są w zdecydowanej większości udokumentowane). **Minister Skarbu Państwa** w swoich uwagach zarzuca, że³ zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 b, faza rozpoznawania obejmuje okres od dnia udzielenia koncesji do dnia zatwierdzenia dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej albo dokumentacji, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 4, podczas, gdy zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 c, faza wydobywania obejmuje okres od dnia wydania decyzji inwestycyjnej do dnia cofnięcia, wygaśnięcia lub utraty mocy koncesji. Powyższe oznacza, iż pomiędzy fazą rozpoznawania a fazą wydobywania jest okres przerwy, tj. okres między uzyskaniem zatwierdzenia dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej albo dokumentacji, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 4, a wydaniem decyzji inwestycyjnej. Projekt nie odnosi się w żaden sposób do tego okresu, w tym nie wskazuje, jakie prawa przysługują w tym okresie przedsiębiorcy do złoża, jakie działania może podejmować w odniesieniu do złoża. Skorygowanie ustawy w powyższym zakresie jest niezbędne. Co istotne ww. „przejściowy” zalicza się do okresu na jaki została wydana koncesja, mimo, że jak należy przyjąć przedsiębiorca nie może w tym czasie prowadzić działalności. Zasugerować należy niewliczanie ww. okresu do czasu na który została przyznana koncesja. **Minister Gospodarki** w swoich uwagach podnosi, że⁴ z uwagi na zróżnicowanie przedsiębiorców, ze względu na to jakich kopalin poszukują lub jakie złoża rozpoznają i eksploatują, w projektowanych przepisach może zaistnieć naruszenie zasady równego traktowania, niedyskryminacji oraz swobody działalności gospodarczej. Odrębne tryby, mniejsze wymogi, ograniczone procedury i mniejsze obowiązki dla poszukujących i rozpoznających złoża węglowodorów, mogą spowodować naruszenie praw przedsię-

¹ Pismo Rządowego Centrum Legislacji do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013 r.

² Ernst & Young „Komentarz do planowanych zmian modelu regulacji dla sektora poszukiwań i wydobywania węglowodorów w Polsce” z dnia 18 marca 2013 r.

³ Pismo Ministra Skarbu Państwa do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013 r.

⁴ Minister Gospodarki: „Uwagi do Projektu Ustawy o zmianie ustawy- Prawo Geologiczne i górnicze oraz zmianie niektórych innych ustaw”.

biorców poszukujących, rozpoznających lub ubiegających się o eksploatację innych kopalini. Dotyczyć to może takich kopalini jak: węgiel kamienny lub brunatny, rudy miedzi, rudy innych metali. Dochodzi tu do kolizji przestrzennie obszarów badań, obszarów koncesyjnych i obszarów użytkowania górniczego z istotną preferencją dla węglowodorów. Skutkiem może być utrudnienie lub uniemożliwienie kontynuacji prowadzonej działalności w zakresie innych kopalini. Także inni Ministrowie zgłaszają swoje uwagi.^{5 6}

Nowa dokumentacja

Konsekwencją tej odmiennej regulacji rozpoznawania dla węglowodorów jest nowy rodzaj dokumentacji w formule dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej złoża węglowodorów, która ma łączyć w istocie dwa dotychczasowe dokumenty tj. dokumentację geologiczną złoża kopalini (co najmniej w kategorii C), oraz projekt zagospodarowania złoża. Zaproponowane tu regulacje zaprojektowano w poniższy sposób.

Po art. 8 zaprojektowano nowy art. 88a precyzujący, że wyniki prac, w tym robót geologicznych z rozpoznawaniem złoża węglowodorów wraz z ich interpretacją, określeniem stopnia osiągnięcia zamierzonego celu wraz z uzasadnieniem, a także sposób zagospodarowania złoża przedstawia się w dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej. Taką dokumentację złoża węglowodorów ma się sporządzać w celu określenia jego granic, warunków występowania, zasobów geologicznych i przemysłowych oraz wymagań w zakresie racjonalnej gospodarki złożem kopalini. Dokumentacja geologiczno-inwestycyjna ma określać w szczególności m.in.:

- rodzaj, ilość i jakość węglowodorów, w tym przez przedstawienie informacji dotyczących kopalini towarzyszących i współwystępujących;
- stan zagospodarowania powierzchni w rejonie udokumentowanego złoża;
- optymalny wariant racjonalnego wykorzystania zasobów złoża, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopalini głównej i kopalini towarzyszących oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnych wpływów na środowisko.

Dokumentację taką sporządzać się ma z uwzględnieniem kryteriów bilansowości zasobów złóż węglowodorów. Właściwy organ administracji geologicznej, czyli Minister Środowiska ma zezwalać, w drodze decyzji, na zmianę kryteriów bilansowości.

Mając na uwadze powyższe, proponuje się także konsekwentnie zmianę w art. 88 ust.2 pkt 1 co do dokumentacji geologicznej na dokumentację geologiczną złoża kopalini z wyłączeniem węglowodorów.⁷ Tak więc pojęcie i standard takiej dokumentacji zastrzeżono tylko dla innych kopalini niż węglowodory.

Po art. 97 wprowadza się nowy art. 97a stanowiący, że minister właściwy do spraw środowiska ma określać, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej złoża węglowodorów, w tym wzory druków(?), zestawień i kart dołączanych do dokumentacji, a także przywracane kryteria bilansowości zasobów złóż węglowodorów. Tak więc dokumentacja ta będzie miała swoje rozporządzenie, a co tu najistotniejsze odrębne kryteria bilansowości dla ustalania zasobów złóż węglowodorów. Wydając to rozporządzenie, minister właściwy do spraw środowiska ma się kierować potrzebą zapewnienia dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej odpowiedniej formy, w tym umożliwiającej gromadzenie i przetwarzanie w postaci dokumentu elektronicznego, należytego przedstawienia przez tę dokumentację budowy geologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony złóż węglowodorów oraz zapewnienia racjonalnej gospodarki złożem, ochrony środowiska oraz zapewnieniem ochrony zdrowia i życia ludzkiego.

Jednocześnie ma się stosować do tej nowej dokumentacji także przepisy dotychczasowe. I tak w **art. 93 po ust. 6 dodaje się ust. 6a**, który rozciąga procedurę składania i zatwierdzania dokumentacji stanowiący, że przepis art. 93 stosuje się do dokumentacji geologiczno- inwestycyjnej, o której mowa w art. 88a. Podobnie dodaje się w **art. 94 nowy ust. 1a** stanowiący, że przepis stosuje się także do dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej, czyli, iż przesyła się także tę dokumentację jednostkom samorządu terytorialnego. W przedstawionych regulacjach pomijając już język i wady legislacyjne występują również istotne niekonsekwencje i nieprawidłowości. Można je zilustrować poniższymi uwagami. Przede wszystkim **Rządowe Centrum Legislacji** w piśmie podnosi m.in., że w związku z projektowanym art. 88a ust. 4 Pgg, z którego wynika, że⁷ organ administracji geologicznej może zezwolić na zmianę kryteriów bilansowości, wyjaśnienia wymaga czemu służy przyznanie uprawnienia organowi administracji geologicznej do zmiany tych kryteriów, a także w jakich sytuacjach i na podstawie jakich przesłanek organ może udzielić ww. zezwolenia. W chwili obecnej uzasadnienie do projektu nie wyjaśnia tych spraw. W konsekwencji analizowany przepis powinien zostać doprecyzowany. **Ernst & Young** w swoich uwagach zgłasza, że m.in.⁸ w myśl obowiązującej ustawy PgiG czas na uzyskanie akceptacji dokumentacji geologicznej jest zdefiniowany w koncesjach na poszukiwanie i rozpoznawanie węglowodorów. Wskazanie terminu powiązanego z wejściem w życie ustawy i całkowicie oderwanego od harmonogramu realizacji prac geologicznych, jako ostatecznego terminu na uzyskanie akceptacji dokumentacji geologicznej, może być dla większości inwestorów posiadających koncesje poszukiwawczo- rozpoznawcze niemożliwe do spełnienia. Tym bardziej niezrozumiałą jest brak możliwości skorzystania z tego prawa w przypadku udokumentowania złoża, lecz braku uzyskania z

⁵ Pismo Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do Ministra Środowiska z dnia 9 marca 2013 r. - Nie ma żadnej potrzeby aby wprowadzać odmienne regulacje dotyczące węglowodorów. W szczególności dotyczy to wydawania jednej koncesji na rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów ze złóż. Uważam, że tak jak do tej pory odrębnie powinny być wydawane koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie, a następnie wydobywanie węglowodorów ze złóż. Przyjęcie proponowanych w projekcie odmiennych rozwiązań może tylko doprowadzić do pogłębienia protestów społecznych związanych z realizacją praw wynikających z koncesji.

⁶ Pismo Ministerstwa Spraw Zagranicznych do Podsekretarza Stanu Ministerstwa Środowiska z dnia 18 marca 2013 r. - Projekt ustawy wprowadza istotną zmianę w systemie koncesjonowania działalności poszukiwawczo- wydobywczej, likwidując koncesję na poszukiwania (faza poszukiwawcza bez wierceń wyłączona została z obowiązku koncesjonowania) i wprowadzając jedną koncesję na rozpoznanie i wydobywanie (patrz: art. 85a). Rozwiązanie takie ze względu na wysokie koszty badań poszukiwawczych może zwiększać ryzyko inwestycyjne na etapie poszukiwań koniecznych. Brak gwarancji uzyskania koncesji na rozpoznanie i wydobywanie po zakończeniu poszukiwań może zatem negatywnie wpłynąć na zainteresowanie podmiotów prowadzeniem działalności poszukiwawczej

⁷ Pismo Rządowego Centrum Legislacji do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013 r.

⁸ Ernst & Young „Komentarz do planowanych zmian modelu regulacji dla sektora poszukiwań i wydobywania węglowodorów w Polsce” z dnia 18 marca 2013

dniem wejścia w życie ustawy decyzji zatwierdzającej.

Nowa koncesja

Jednym z elementów konstrukcji nowej regulacji dla rozpoznawania, dokumentowania węglowodorów jest wprowadzenie nowego rodzaju koncesji. Z tym jednak, iż nadal będą to w istocie dwie odrębne decyzje Ministra Środowiska.

Pierwsza zwana koncesją na rozpoznawanie złóż węglowodorów i ich wydobywanie, a druga nazwana decyzją inwestycyjną, która będzie odpowiednikiem dotychczasowej koncesji na wydobywanie kopaliny. Nowy typ dokumentacji geologicznej złoża kopaliny pod nową nazwą został tu „włożony” do zakresu nowego typu koncesji „w środek”, pomiędzy fazę rozpoznawania, a fazę wydobywania, gdy w toku realizacji koncesji trzeba będzie uzyskać zatwierdzenie tej dokumentacji. Istotne regulacje odnoszące się do koncesji, a mające wpływ na proces rozpoznawania i dokumentowania złoża węglowodorów przedstawiają się jak niżej. Proponuje się doprecyzowanie treści nowej koncesji przez **dodanie art. 49p ust.1, który ma stanowić, że koncesja na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż będzie określać również m.in:**

- cel, zakres i rodzaj zamierzonych prac geologicznych, w tym robót geologicznych;
- długość fazy rozpoznawania i wydobywania.

Natomiast **nowy art. 49v.1** reguluje m.in. że rozpoczęcie fazy wydobywania z tej koncesji, wymaga uzyskania decyzji inwestycyjnej.

Dla jej uzyskania do wniosku o wydanie takiej decyzji należy dołączyć: kopię decyzji zatwierdzającą dokumentację geologiczno-inwestycyjną złoża węglowodorów, a w razie potrzeby kopię decyzji zatwierdzającą dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne związane z zamierzonym włączaniem wód, w tym wód złożowych do górotworu.

Wprowadza się także **nowy art. 49x.1.** stanowiący, że przedsiębiorca, od dnia uzyskania koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż lub od dnia uzyskania decyzji inwestycyjnej w przypadku koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż, ma obowiązek:

1. bieżącego dokumentowania przebiegu wydobywania oraz jego wyników;
2. bieżącego przekazywania organowi nadzoru geologicznego i organowi nadzoru górniczego bieżących parametrów wydobywania kopaliny.

Jednakże mając na uwadze to powyższe zmiany **art. 15.1 otrzymuje nowe brzmienie** stanowiąc, że Ten kto rozpoznał złoża kopaliny (stanowiące przedmiot własności górniczej) i udokumentował je w stopniu umożliwiającym sporządzenie projektu zagospodarowania złoża oraz uzyskał decyzję zatwierdzającą dokumentację geologiczną tego złoża albo udokumentował je w stopniu umożliwiającym sporządzenie dokumentacji geologiczno – inwestycyjnej złoża węglowodo-

rów i uzyskał decyzję zatwierdzającą tę dokumentację, może żądać ustanowienia na jego rzecz użytkownika górniczego z pierwszeństwem przed innymi. Tak więc to z tego przepisu wynika zapewnienie roszczenia o ustanowienie użytkownika górniczego łącznie te powyżej omówione propozycje budzą wiele kontrowersji. Przede wszystkim **Rządowe Centrum Legislacji** podnosi m.in. , że odnosząc się do projektowanych art. 49v i art.49w Pgg, które dotyczą decyzji inwestycyjnej należy zauważyć, że przepisy te są nieprecyzyjne i niespójne z przepisami regulującymi koncesję na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż. W szczególności zwrócić uwagę należy m.in., że wydaje się, że decyzję tę należy uzyskać jedynie w przypadku koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż, podczas gdy z projektowanego art. 49v ust.1 Pgg nie wynika to jednoznacznie. **Minister Skarbu Państwa w piśmie do Ministra Środowiska** zarzuca, że⁹ **niespójne są art. 49q ust. 2 i art. 14 ust. 3 pkt 3** ustawy zmieniającej.

Koncesja na wydobywanie węglowodorów ze złóż ma określać m.in. obszar i teren górniczy, a zgodnie z przepisem Art. 49q ust. 2 podstawą wyznaczenia granic obszaru górniczego jest dokumentacja geologiczno-inwestycyjna. Tymczasem dla istniejących koncesji brak jeszcze dokumentacji geologiczno-inwestycyjnej. Podobny problem związany jest z treścią art. 14 ust. 3 pkt 3 Ustawy Zmieniającej. Doprecyzowania wymagają zasady stosowania obu tych przepisów, a zwłaszcza art. 49q ust. 2 w projektowanym brzmieniu. Alternatywnie można rozważyć wprowadzenie specjalnego przepisu przejściowego, który pozwalałby odnieść się do dokumentacji geologicznej w przypadku istniejących koncesji.

Ernst & Young w swoim Komentarzu zgłasza¹⁰ uwagę, że zupełnym kuriozum jest zaproponowanie zapisów zakładających, iż określone w decyzji inwestycyjnej granice obszaru górniczego mają zastępować granice obszaru wyznaczonego w koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż. Należy jednoznacznie stwierdzić, iż będzie miało to bardzo niekorzystny wpływ na efektywność prac rozpoznawczych. Wynika to z faktu, iż inwestorzy, którzy udokumentują złoża tylko na części obszaru koncesyjnego będą zmuszeni do zawężenia wszelkich prac jedynie do obszaru, w odniesieniu do którego wydana została decyzja inwestycyjna (np. jeden lub kilka padów na obszarze kilku kilometrów kwadratowych) i wycofania się z pozostałej perspektywicznej części koncesji (gdzie również prowadzone są prace, przy czym nie są na tyle zaawansowane, aby wnioskować o wydanie decyzji inwestycyjnej). Doprowadzi to nieuchronnie do nieracjonalnej gospodarki pracami rozpoznawczymi (np. przedsiębiorcy będą zwlekali z dokumentowaniem złóż do końca fazy rozpoznawczej, czyli nawet 5 lat, co znacząco opóźni wydobywanie i tym samym korzyści dla Skarbu Państwa). Dodatkowo inne uwagi zgłasza także Minister Skarbu.¹¹

⁹ Pismo Ministra Skarbu Państwa do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013r.

¹⁰ Ernst & Young „Komentarz do planowanych zmian modelu regulacji dla sektora poszukiwań i wydobywania węglowodorów w Polsce” z dnia 18 marca 2013 r.

¹¹ Pismo Ministra Skarbu Państwa do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013r.-art. 49w ust 2. światle projektowanego przepisu art. 49w ust. 2 określone w decyzji inwestycyjnej granice obszaru górniczego zastępują granice obszaru wyznaczonego w koncesji na rozpoznawanie złóż węglowodorów i wydobywanie węglowodorów ze złóż. W takim przypadku udokumentowanie złoża w jednym padzie, stanowiącym tylko część obszaru, na którym przedsiębiorca posiada uprawnienia do prowadzenia prac rozpoznawczych, i podjęcie decyzji o jego zagospodarowaniu, tj. przejściu do fazy wydobywczej, powoduje, że przedsiębiorca zobowiązany będzie do określenia granic obszaru górniczego.

Roboty geologiczne

Niezbędne jest tu wskazanie, iż wyodrębnia się nową regulację wykonywania robót geologicznych w celu rozpoznawania złóż węglowodorów, która ma regulować fazę rozpoznawania. Przepisy w tym zakresie zawiera **nowy art. 82a**, który stanowi, że

ten, kto wykonuje roboty geologiczne w celu rozpoznawania złóż węglowodorów, ma obowiązek:

- bieżącego dokumentowania przebiegu prac, w tym robót geologicznych oraz ich wyników;
- bieżącego przekazywania organowi nadzoru geologicznego oraz państwowej służbie geologicznej danych geologicznych uzyskanych w wyniku prac geologicznych, w tym robót geologicznych i interpretacji tych danych;
- bieżącego przekazywania państwowej służbie geologicznej próbek uzyskanych w wyniku robót geologicznych i wyników ich badań oraz interpretacji. Wprowadzenie tego typu regulacji jest to najmniej niejasne, gdyż co do zasady te obowiązki i tak już wynikają z obowiązującego prawa, a jeżeli uwzględnić racjonalność ustawodawcy, którą odmiennie chce regulować te roboty dla rozpoznawania węglowodorów, to powinien doprecyzować, co oznacza bieżące dokumentowanie, w tym przypadku i dlaczego regulacja dotycząca przekazywania informacji/danych jest tu niewystarczająca.

Minister Gospodarki w uwagach szczegółowych¹² wskazuje, iż w Art. 85B (wprowadzony art. 1 pkt 22) – należy doprecyzować ten przepis, nie jest bowiem jasne, czy przedsiębiorca wykonujący działalność na podstawie projektu robót jest uprawniony do naruszenia praw właścicieli nieruchomości czy też nie.

Ponadto Minister Skarbu także wskazuje na inne niejasności.¹³

Kategorie rozpoznania złoża

Trzeba również wskazać na to, iż przywraca się regulację i konieczność (projektowania) planowania kategorii rozpoznania złoża. W tym celu dokonuje się zmian w kilku przepisach oraz uwzględnia ten fakt dla potrzeb sporządzania dokumentacji geologicznej o czy była mowa wyżej. Ważne jest też, iż zmieniono treść art. 25 i 31, wprowadzając tę regulację przywracającą ustawową kategorię rozpoznania złoża dla koncesjonowania poszukiwania lub rozpoznawania wszelkich złóż kopalin.

I tak **art. 25 ust. 1** ma otrzymać brzmienie stanowiące, że we wniosku o udzielenie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złoża kopaliny określa się również rodzaj prac, w tym robót geologicznych wraz ze wskazaniem kategorii rozpoznania złoża oraz zamieszcza się informację o pracach, które mają być wykonywane dla osiągnięcia tego zamierzonego celu, a więc danej kategorii rozpoznania.

Natomiast **art. 31 w ust. 1 pkt 1** ma konsekwentnie

stanowić, że koncesja będzie określać cel, zakres i rodzaj zamierzonych prac, w tym robót geologicznych oraz właśnie kategorię rozpoznawania złoża.

Budzi to istotne wątpliwości co do zasady nie tyle tych kategorii co sposobu ich wprowadzenia do ustawy i kompetencji do ich określania. Przede wszystkim **Rządowe Centrum Legislacji** w swoich uwagach¹⁴ podnosi m.in., że doprecyzowania wymagają zmieniane przepisy art.25 ust. 1 i art.31 ust.1 pkt 1 Pgg bowiem wprowadzają one nowe pojęcie „kategoria rozpoznania złoża”, jednakże nie określono jak te kategorie będą lub przez kogo uregulowane.

Inna dokumentacja dla badań w fazie poszukiwania

Konsekwencją wydzielenia fazy poszukiwania węglowodorów jest również **wprowadzenie art. 92 pkt 5**, odrębnego rodzaju innej dokumentacji sporządzanej dla wykonanych badań geofizycznych dotyczących węglowodorów. Taka regulacja budzi również istotne wątpliwości. Można tu wskazać na poniższe podniesione dotychczas uwagi i zarzuty.

Podnosi się, że dla fazy poszukiwań wypracowana praktyka, a i prawno przewiduje już odpowiednie dokumentacje. Dokumentuje się badania m.in. geochemiczne, sejsmiczne, a nie stwierdzono aby zachodziła potrzeba jakiejś szczególnej dla nich regulacji. Ponadto jeżeli już wprowadzać taką dokumentację to dlaczego ma ona być tylko dla węglowodorów? **Minister Gospodarki** w uwagach szczegółowych¹⁵ wskazuje, iż w **Art. 85 pkt 2** (wprowadzony art. 1 pkt 22) – doprecyzowania wymaga czy badania geofizyczne mogą być prowadzone oddzielnie od robót geologicznych. **Ponadto Rządowe Centrum Legislacji** w swoich uwagach wskazuje¹⁶ „że w związku z projektowanym art. 162a Pgg, który przewiduje utworzenie systemu informatycznego „Geoinfonet”, w którym będą gromadzone dane geologiczne uzyskane w wyniku prac geologicznych, konieczne jest uzupełnienie regulacji ustawowych określających zasady przechowywania, przetwarzania i udostępniania danych z tego systemu.

Powyższa prezentacja pokazuje, że w znacznym stopniu projektowane regulacje zmian w zakresie prac geologicznych, rozpoznawania złóż są niedopracowane. Są sprzeczne z praktyką i wiedzą geologiczną dotyczącą metodyki poszukiwania i rozpoznawania złóż, w szczególności węglowodorów i uniemożliwią racjonalną ich realizację.

¹² Minister Gospodarki: „, Uwagi do Projektu Ustawy o zmianie ustawy- Prawo Geologiczne i górnicze oraz zmianie niektórych innych ustaw” Pismo Ministra Skarbu Państwa do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013r - Art. 85a ust. 5

¹³ Rozważyć należy zasadność różnicowania w zakresie projektów robót geologicznych dotyczącego robót geofizycznych na obszarach morskim Rzeczypospolitej Polskiej (wymagających zatwierdzenia w drodze decyzji przez ministra właściwego do spraw środowiska) i pozostałych robót geofizycznych (w przypadku których wystarczające jest zgłoszenie).

¹⁴ Pismo Rządowego Centrum Legislacji do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013 r.

¹⁵ Minister Gospodarki: „, Uwagi do Projektu Ustawy o zmianie ustawy- Prawo Geologiczne i górnicze oraz zmianie niektórych innych ustaw”

¹⁶ Pismo Rządowego Centrum Legislacji do Ministra Środowiska z dnia 18 marca 2013 r.